

Ivanova največja želja

V svoji dolgoletni službi na otroški kliniki bi lahko napisala zajeten zvezek veselih, še več pa žalostnih zgodbic. Ne vem zakaj, vendar se mi dogodek, ki ga bom tule opisala, ponovno vrača v spomin.

Ivan, star okoli 10 let, doma iz Bele krajine, je bil z ortopedske klinike v Valdoltri premeščen na otroško kliniko. Po operaciji tam je vedno bolj bleдел in ko so mu pregledali kri, so posumili na maligno krvno obolenje. Zaradi tega so ga tudi premestili v našo kliniko.

Ne vem, ali je bil Ivan že po naravi vase zaprt in tih fant, ali ga je takega naredila šele bolezen. Bil je izredno miren, ni se vključeval v igro s svojimi vrstniki, malokdaj je vzel v roke knjigo, veliko pa je premišljeval.

Drugi dan po sprejemu sem ga povabila, naj gre z menoj v sobo za intervencije, kjer bi mu rada odvzela kri za preiskave. Odločno se je uprl, da ne gre nikamor. Bil je skoraj grob v svojem odporu. Ko je videl, da ne odneham, je spremenil taktiko, se pričel jokati in si razgaljati kolke, kjer sta bili še dobro vidni obe brazgotini po operaciji. Rekel je: »Poglejte, sestra, koliko sem že pretrpel! Pustite me in me nikar ne mučite več!« Popustil je šele, ko so se drugi otroci norčevali in se smejali njegovi korajži. Otroci umejo biti namreč tudi zelo kruti in neusmiljeni.

Kar kmalu sva z Ivanom postala velika prijatelja. Zaupal mi je domače razmere, kjer so živeli kaj revno življenje. Do podrobnosti mi je opisal dneve, ko je ležal na kliniki v Valdoltri. Dnevno me je obveščal o vseh dogajanjih na oddelku. Rad je tudi tožil nedisciplinirane bolnike. Sam pa je bil zelo redoljuben in vzoren bolnik. Nič otroškega ni imel, govoril je in se obnašal malone kot odrasel.

Žal smo takoj drugi dan potrdili napotno diagnozo: levkemijo. Pričeli smo z zdravljenjem. Kljub terapiji je bolezen napredovala.

Na naši kliniki smo, odkar pomnim, imeli navado, da so vsi težji bolniki dobivali hrano po želji in imeli neomejen čas obiskov. Tega pa Ivan ni izkoriščal, ker sta njegova starša, največkrat mati, prihajala na obisk po enkrat na teden.

Po nekem takem obisku mi je Ivan povedal, da redijo doma prašiča in da bodo imeli koline. Po nekaj dneh, potem ko je noč in dan premišljeval, kako bi prišel z besedo na dan, me je previdno vprašal, kaj mislim, ali mu bo zdravnik dovolil, da bi šel za dan ali dva na koline. Izrazila sem upanje in mu obljubila, da mu bom pomagala in da bova vprašala zdravnika pri glavni viziti. Naslednji dan je zelo težko čakal na vizito. Večkrat je bil pri vratih in gledal, kdaj bo prišla zdravniška vizita v njegovo sobo. Ko sem stala ob njegovi postelji, me je pocukal

za rokav jn tiho spregovoril besedo »koline«. Zdravniku sem že pred vizito omenila Ivanovo željo. Čeprav nerad, mu je vendar dovolil, da gre lahko za dva dni domov. Ko sem pa zdravniku pri viziti omenila, da bi Ivan rad šel domov, se je delal, ko da sliši to prvič in ne ve, ali bi mu dovolil ali ne. Ivan je bil tik na tem, da bi zajokal, vendar ga je zdravnik prehitel in mu brž sam rekel, da gre lahko domov. Bil je neizmerno srečen. Še isti dan je napisal dopisnico, ki sem jo morala sama oddati na pošto.

Nastopil je dan, ko je mati prišla ponj. Hitro, kot bi gorelo, se je napravil in priganjal mater. Čeprav je bilo do odhoda avtobusa še nekaj ur, ni zdržal na kliniki niti trenutka več, tudi povabilo, naj ostane vsaj pri kosilu, je odklonil. Mati mi je zaupala, da si Ivan želi, da bi šla v gostilno na golaž.

Nekaj po 14. uri, ko se je na oddelku že nehal dopoldanski vrvež, sem pogledala skozi okno in zagledala Ivana z materjo, kako strmita v zaklenjena vrata pri stranskem vhodu. Poklicala sem ju in vprašala, ali sta mogoče zamudila avtobus. Mati je odkimala, Ivan pa je vztrajno gledal v tla. Odklenila sem vrata in ju povabila, naj vstopita. Obema je bilo neznansko nerodno. Ivan se mi je zdel še bolj bled kot sicer in nekam odsoten, drugače pa na njem nisem opazila nobene spremembe. Zelo se mu je mudilo v posteljo in na vprašanja ni odgovarjal. Čez dobro uro je bil mrtev. Prišlo je do izliva krvi v možgane. Mati mi je pripovedovala, da je bil Ivan izredno vesel, ko sta zapustila kliniko. Tako veselega in zgovornega že dolgo ni videla. Odšla sta v gostilno in pojedla golaž. Nato sta se počasi napotila na avtobusno postajo. Medtem ko sta čakala na avtobus, se je Ivan nenadoma zresnil in prosil mater, naj ga odpelje nazaj na kliniko. Mati ni mogla verjeti svojim ušesom. Mislila je, da se Ivan šali. Toda mislil je resno. Rekel je, da se vožnje z avtobusom boji, ker se mu zdi, da bo umrl . . . Avtobus je pripeljal in odpeljal brez Ivana. Vse prigovarjanje šoferja, sprevoznika in drugih potnikov ni pomagalo. Ivan ni hotel vstopiti, ker se je bal nečesa nevidnega . . .

Koline so pospravili brez Ivana. Nam pa je ostal nanj samo trpek spomin.

Marija Oštrbenk

O ODGOVORNOSTI ZA KVALITETNO PRVO POMOČ

Nikakršna požrtvovalnost in človeška toplina ne more nadomestiti pomanjkljivosti znanja. Pacient potrebuje zdravstveno pomoč, ki pride o pravem času, ki je strokovno pravilna in ki traja, dokler je treba. Ukrepi prve pomoči ne puščajo časa za listanje po priročniku in za posvetovanje šele v trenutku potrebe.

Prof. dr. Janez Milčinski